

4. Situace v českých zemích za 2. světové války; holocaust

- 1) Označ, k jakým omezením života obyvatel došlo v protektorátu Čechy a Morava.
- Byla zakázána činnost českých politických stran.
 - Ve všech školách byla nařízena povinná výuka němčiny.
 - Byla zakázána činnost řady spolků, společenských, kulturních a sportovních organizací.
 - Všechny veřejné nápisy, vyhlášky a názvy musely být dvojjazyčné – nejprve česky, pod tím v němčině.
 - Vybraní mladí lidé museli odejít pracovat pro potřeby německého hospodářství.
 - Potravinu a základní potřeby získávali obyvatelé na přidělové lístky.

- 2) Za 2. světové války byla řada představitelů českého kulturního života odvečena do koncentračních táborů a mnozí tam zahynuli. Poznáš z následujících charakteristik, o koho se jedná?

Český malíř, grafik, spisovatel, básník, dramatik a teoretik, jeden z nejvšestrannějších umělců 20. století. Narodil se v Hronově v roce 1887. V letech 1910–1911 byl se svým bratrem na studijní cestě ve Francii a ve Španělsku. Byl členem výtvarného spolku Mánes a roku 1918 založil spolu s Janem Zrzavým, Václavem Špálou a dalšími skupinu Tvrdošťjných. Se svým bratrem napsal drama Ze života hmyzu, Lásky hra osudná aj. Dětem věnoval kresby a knihy, z nichž je nejznámější Povídání o pejskovi a kočičce.

Prozaik, dramatik, filmový scénárista a režisér. Narodil se roku 1891 v Háji u Opavy. Byl členem Devětsilu od jeho založení (1920). K jeho nejznámějším dílům patří např. Rozmarné léto, Markéta Lazarová, Luk královny Dorotky. Pro děti napsal knihu Kubula a Kuba Kubikula.

- 3) Jiní představitelé českého kulturního života se uchýlili před hrozbou pronásledování do emigrace. Poznáš, kteří to jsou?

Vynikající český herec, dramatik a prozaik. Spolu s Jiřím Voskovcem vytvářel ústřední hereckou dvojici v Osvobozeném divadle i v řadě dodnes populárních filmů. Politická satira, kterou se snažili bojovat proti nastupujícímu fašismu a hrozbě války, vedla k uzavření Osvobozeného divadla a k následné emigraci hlavních protagonistů do USA.

Po skončení války se do Československa vrátil, ale nové společenské a politické poměry mu neumožnily v plné míře své jedinečné herectví uplatnit.

Český skladatel, klavírista a dirigent, který vytvořil ve 20. a 30. letech 20. století prototyp české moderní taneční a jazzové písně. Skládal hudbu filmovou (Pudr a benzín, Hej rup!, Svět patří nám), ale i klavírní a koncertní díla, písňové cykly. Od roku 1939 žil v emigraci v USA, kde také v roce 1942 ve věku 36 let zemřel.

4) Vysvětli uvedené výrazy.

totální nasazení – _____

šmelina – _____

kolaborant – _____

konfident – _____

arizace – _____

Otázky a úkoly k opakování:

1. Jaké byly záměry nacistů s obyvateli českých zemí?
2. Co znamenalo tzv. konečné řešení?
3. Pověz, jak nacisté pronásledovali obyvatele patřící k tzv. méněcenným rasám.
4. K čemu sloužila terezínská pevnost?

Návrhy na projekty:

„Místa hanby a utrpení“ Lety u Písku, Hodonín u Kunštátu, Terezín, Osvětim...

5. Boj Čechů proti německé okupaci; osvobození Československa

1) Stručně vysvětli následující pojmy.

exilová vláda – _____

ilegální organizace – _____

emigrace – _____

atentát – _____

stanné právo – _____

partyzán – _____

barikáda – _____

2) Největším koncentračním táborem na českém území byl koncentrační tábor

a) Treblinka,	c) Terezín,
b) Lidice,	d) Osvětim.

3) V období heydrichiády byly vypáleny obce

a) Ležáky,	b) Lidice,	c) Lány.

30

Poznámky:

4) Jakou roli sehrály následující osobnosti za 2. světové války?

Ludvík Svoboda – _____

Klement Gottwald – _____

Edvard Beneš – _____

Karl Hermann Frank – _____

Emil Hácha – _____

Jan Šrámek – _____

5) K jakým událostem se vztahují následující data?

17. 11. 1939 – _____

29. 8. 1944 – _____

5. 5. 1945 – _____

Otázky a úkoly k opakování:

1. Uveď příklady odporu českých vlastenců proti nacistické vládě.
2. Kde byla centra českého zahraničního odboje?
3. Jaká byla německá odvěta za atentát na Heydricha?
4. Vyprávěj o vzniku čsl. armádního sboru a jeho úloze v boji proti fašistům.
5. Jmenuj příklady ilegálních protiněmeckých organizací v Protektorátu.
6. Jakou činnost vyvíjely partyzánské skupiny?
7. Vyhledej informace o Slovenském národním povstání a Květnovém povstání v Praze a poděl se o ně se spolužáky.
8. Kdy, kde a proč se slaví Mezinárodní den studentstva?
9. Popiš, jak postupovalo osvobozování Československa. Použij mapu.

Návrhy na projekty:

- a) Atentát na Reinharda Heydricha
- b) Lidice a Ležáky